

Miljöskyddsenshetens tillsynsvägledningsplan 2009-2012

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Dnr 503-24136-08
sid 1 (8)

Foto omslag:
Göran Billeson (rad 1 till vänster och rad 3)
Lina Engström (rad 1 till höger)
Susanne Karlsson (rad 2)

POSTADRESS:
581 86 LINKÖPING

BESÖKSADRESS:
Östgötagatan 3

TELEFON:
013 – 19 60 00

TELEFAX:
013 – 10 31 18

E-POST:
lansstyrelsen@e.lst.se

WWW:
e.lst.se

1 Bakgrund

I regleringsbrevet för budgetåret 2008 återfinns bl.a. följande mål avseende tillsynsvägledning och samverkan: Genom en effektiv tillsynsvägledning ska länsstyrelserna förbättra förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna. Länsstyrelserna ska i samråd med kommunerna bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan. Senast den 31 december 2008 ska det finnas en plan för länsstyrelsens tillsynsvägledning för år 2009-2012 för att förbättra miljöbalkens tillämpning hos kommuner och länsstyrelser. Arbetet med tillsynsvägledning ska bland annat ske genom regional miljösamverkan.

2 Genomförande

Tillsynsvägledningsplanen ingår som en bilaga till miljöskyddsenshetens tillsynsplan 2009-2012. Arbetet med att ta fram planen har bedrivits av miljöskyddsenshetens tillsynsgrupp och efterbehandlingsgruppen på Länsstyrelsen. Planen remissas internt inom enheten för att sedan beslutas av länsledningen. Miljösamverkan Östergötlands, se tillsynsvägledning i Östergötland, årliga verksamhetsplan beslutas gemensamt av de kommunala miljökontoren i länet samt av Länsstyrelsen, vilket innebär att största delen av tillsynsvägledningsplanen också är förankrad bland kommunerna.

3 Avgränsning

Tillsynsvägledningsplanen omfattar fyraårsperioden 2009 till 2012 och ingår också som en bilaga till Länsstyrelsens tillsynsplan.

Tillsynsvägledningsplanen omfattar den tillsynsvägledning enligt miljöbalken som miljöskyddsensheten inom Länsstyrelsen ansvarar för. Ansvarsområdena beskrivs närmare i tillsynsplanen kap 6. Det innebär att tillsynsvägledning om till exempel djurskydds-, livsmedels- samt naturvårdsfrågor inte är med i planen. Kommunerna kommer dock att behöva avsätta tid även för samverkan inom dessa områden. De sakområdena ingår i *Miljösamverkan Östergötlands* samarbete.

Tillsynsvägledningsplanen anger aktiviteter som planeras under 2009, se kap 7. En del av dessa aktiviteter kommer att pågå även 2010. Aktiviteter under åren därpå är inte preciserade närmare. Detta ger istället en möjlighet att, vid de årliga revideringarna av tillsynsvägledningsplanen, ta hänsyn till det aktuella behovet av tillsynsvägledning både avseende sakområden och metodik samt dra fördel av andra tillsynsmyndigheters pågående arbete och erfarenheter.

4 Naturvårdsverkets tillsynsvägledningsplan

Naturvårdsverket har i rapport 5675 *Tillsyn med framsyn* (feb 2007) redovisat planer för sin tillsynsvägledning 2007 till 2009. Under den perioden kommer verket att prioritera tillsynsvägledning om

- avfall, kemikalier och föroreningsskador
- enskilda avlopp
- vattenverksamhet och vissa skyddade områden
- metod för att prioritera operativ tillsyn utifrån miljömål och risker samt regler för operativ tillsyn

Det övergripande målet med tillsynsvägledningen är att skapa förutsättningar för en likvärdig och effektiv tillsyn som bidrar till att säkerställa miljöbalkens syfte. Prioriteringar kommer att göras med ledning av de nationella miljö kvalitetsmålen och regeringens övergripande miljöpolitiska prioriteringar. Naturvårdsverket kommer förändra sitt sätt att arbeta med tillsynsvägledning för att bland annat bli snabbare, öka kontakten med tillsynsmyndigheterna, samverka och följa upp de operativa målen.

Länsstyrelsen har samma övergripande mål med sin tillsynsvägledning som Naturvårdsverket och ser det som naturligt och effektivt att bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan. Dock beaktas även de regionala miljömålen och behoven vid Länsstyrelsens prioritering av tillsynsvägledning.

5 Tillsynsvägledning i Östergötlands län

Nedan följer en beskrivning av hur tillsynsvägledning utförd av Länsstyrelsens miljöskydds-enhet ser ut idag.

I länet bedrivs samordning av den operativa tillsynen genom projektet *Miljösamverkan Östergötland*, MÖTA. Projektet bedrivs i samverkan mellan Länsstyrelsen och länets tretton kommuner, i första hand genom miljökontoren, i en organisation bestående av en styrgrupp, fem samordningsgrupper, ett antal del- och projektgrupper samt ett sekretariat. Samordningsgrupperna är permanenta och är indelade i olika sakområden; miljöskydd, hälsoskydd, djurskydd, livsmedel och kompetens. I varje samordningsgrupp ingår representanter från såväl kommunerna samt från Länsstyrelsen. Inom MÖTA planeras och utförs diverse aktiviteter så som tillsynsprojekt, framtagande av information, utbildningar etc.

Miljöchefsmöten, tillika styrgrupp för MÖTA, genomförs två gånger under året, vår och höst, där samtliga av länets miljöchefer deltar. Vid miljöchefsmötena tas frågor upp från miljöbalkens tillämpningsområde liksom frågor inom djurskydds- och livsmedelstillsyn. Rättsliga frågor av generell karaktär tas också upp. Syftet är att ge överblick över vad som är aktuellt, informationsutbyte och att hantera frågor av mer strategisk karaktär.

Handläggarträffar riktar sig till de handläggare i kommunerna som arbetar med den aktuella branschen. Programmen till handläggarträffarna planeras antingen inom MÖTA

eller av handläggare på Länsstyrelsen eller av kommunerna. Handläggartreffarna ger möjligheter till diskussioner på en djupare detaljnivå än vad icke branschspecifika träffar gör.

Tillsynsprojekt - Att samma miljökrav gäller oavsett i vilken kommun eller län man verkar i borde vara en självklarhet, men så är inte fallet idag visar flera studier. Detta beror bl.a. på olika tolkningar av regelverk och olika prioriteringar av tillsynen. En samordnad tillsyn i form av projekt eller kampanjer medför att kraven likriktas och får stort genomslag samtidigt som avsevärda effektivitetsvinster kan göras. Gemensamma kampanjer är ett effektivt sätt att kombinera tillsyn och vägledning.

Webbinformation -Länsstyrelsen använder sin externa webbsida, för att till kommunerna få ut information av vägledande karaktär. Likaså har MÖTA en egen webbsida.

Nyhetsbrev - Två gånger per år framställs ett nyhetsbrev på miljöskyddsområdet som vänder sig både till myndigheter och till verksamhetsutövare i länet. Innehåller allt ifrån senaste nytt inom en viss fråga till organisatoriska förändringar inom myndigheten.

Individuell rådgivning sker genom att kommunerna kan vända sig direkt till Länsstyrelsens handläggare för att få råd. Det kan gälla allt ifrån rådgivning i enstaka ärenden inom en viss bransch till frågor av mer generell karaktär.

Tillsyn över kommunernas tillsyn - Länsstyrelsen ska följa upp och utvärdera den operativa tillsyn som kommunerna bedriver. I detta arbete ligger även att ge råd och vägledning utifall behov finns.

6 Bedömning av tillsynsvägledningsbehov

Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Behovet av tillsynsvägledningsresurser har uppskattats till ca 320 persondagar.

Behovet av tillsynsvägledning inom verksamhetsområdet miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har beräknats utifrån den tid det erfarenhetsmässigt tar att genomföra planerade handläggartreffar, medverka i miljösamverkan, samt den löpande vägledning som kommunerna erhåller vid telefonförfrågningar och i allmänna utskick såsom till exempel funktionens nyhetsbrev. Länsstyrelsen ska även följa upp och utvärdera den operativa tillsyn som kommunerna bedriver. Resursbehovet för denna del av tillsynsvägledningen har skattats utifrån antal kommuner, vunna erfarenhet av genomförd tillsyn samt upptäckta behov.

Föreningsskador

Behovet anses stort, både för generell och specifik tillsynsvägledning. Arbetsområdet är relativt nytt för kommunerna som dessutom har många komplexa objekt i riskklass 1 och 2, vilket ökar tillsynsbehovet av ”stöttning” i enskilda ärenden. En stor omsättning av kommuninspektörer, ökar också tillsynsvägledningsbehovet. Generell

tillsynsvägledning kan t.ex. ske genom kommunbesök, handläggartäff, kurser och studiebesök. Behovet av tillsynsvägledning inom Föroreningsskador uppskattas till 110 dagar, se bilaga 2 till tillsynsplanen.

7 Planerade aktiviteter 2009

AKTIVITET	KORT BESKRIVNING	MILJÖMÅL SOM BERÖRS
Samordnade tillsynsprojekt		
Energiprojekt - MÖTA	Målsättningen med ett energitillsynsprojekt inom Möta är att förbättra verksamhetsutövarnas kunskaper om den egna energianvändningen samt stimulera och utveckla deras egenkontroll inom energiområdet. Projektet ska också ge tillsynsmyndigheterna ökad kunskap om energifrågor samt utforma beslutsunderlag för fortsatta tillsynsåtgärder. Projektet avgränsas lämpligen till att inte omfatta energifrågor kopplade till transporter.	Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, God bebyggd miljö
Nedlagda deponier - MÖTA	Målsättningen är att aktualisera och synliggöra arbetet med de nedlagda deponierna. Ansvaret ligger hos kommunernas tekniska enhet eller motsvarande. Projektet ska också öka kunskapen och riskerna med de nedlagda deponierna. Målgruppen är alla kommuner och 1-2 inspektörer per kommun som arbetar med Föroreningsskador, avfall och/eller miljöskydd.	Giftfri miljö, God bebyggd miljö
Miljömål - MÖTA	Ett syfte med projektet är att öka kunskapen om de nationella, regionala och lokala miljömålen hos framför allt små och medelstora företag som bedriver miljöfarlig verksamhet i Östergötland, samt att genom tillsynen inspirera dessa till ökat engagemang i arbetet för att uppnå miljömålen. Miljömålen kan tillämpas i tillsynen på olika sätt och projektet syftar till att sprida bra exempel för att underlätta för och inspirera länets tillsynsmyndigheter att vidareutveckla detta arbete.	Samtliga miljömål
Egenkontroll i förskolor/skolor (Hygien i förskola /gemensamt projekt med SoS) - MÖTA	Socialstyrelsen har flaggat för ett nationellt förskoleprojekt under 2009. Beslutas att vi deltar i det projektet och ser det som en första del i vårt skolprojekt. Arbetsgruppen	

AKTIVITET	KORT BESKRIVNING	MILJÖMÅL SOM BERÖRS
	kvarstår och bevakar socialstyrelsens projekt, för att sedan planera för fortsättningen på länets projekt.	
Vägledning		
Enskilda avlopp - MÖTA	Arbetet har påbörjats under år 2007. Arbetet syftar till att samordna och effektivisera handläggning av ärenden som rör enskilda avlopp, samt att minska påverkan från enskilda avlopp. Arbetet bör bedrivas i projektgrupp och kommer att fortsätta år 2009.	Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag
Riskklassningsmöten	Att inventera förorenade områden enligt MIFO är en relativt ny arbetsuppgift för kommunerna. Gemensamma riskklassningsmöten är ett sätt att få till mer likartade bedömningar i länet.	Giftfri miljö, God bebyggd miljö
Information om förorenade områden - kommunbesök	Eftersom arbetsområdet är relativt nytt finns det anledning till kommunbesök för att informera om kommunens förorenade områden och kommunens olika roller inom detta arbetsområde.	Giftfri miljö, God bebyggd miljö
Information om förorenade områden – kommunala planhandläggare	Anordna ett informationstillfälle för kommunala planerare	Giftfri miljö, God bebyggd miljö
Utbildning		
Utbildning av maskinentreprenörer samt miljöinspektörer för enskilda avlopp. - MÖTA	Utbildning anordnas i syfte att åstadkomma miljömässigt bättre avlopp samt för att samordna och effektivisera handläggningen.	Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag
MIFO - utbildning	Utbildning anordnas för kommuninspektörer som behöver få kännedom om MIFO. Att inventera förorenade områden enligt MIFO är en relativt ny arbetsuppgift för kommunerna.	Giftfri miljö, God bebyggd miljö
Studieresa/seminarium inom EBH	Eftersom arbetsområdet är relativt nytt är detta ett sätt att förmedla och sprida ny kunskap och erfarenhet inom området.	Giftfri miljö, God bebyggd miljö
Myndighetsutövning - MÖTA	Temadag under våren 2009. Myndighetsutövning i tillsynsärenden, offentlig sekretess, grundprinciper för förelägganden och viten mm.	
Samordningsgrupper		
Möten efter behov med samordningsgrupper för:	Länstyrelsen fastställer inte i denna plan hur många möten som bör hållas under året, utan	

AKTIVITET	KORT BESKRIVNING	MILJÖMÅL SOM BERÖRS
<ul style="list-style-type: none">• Miljöskyddsgrupp• Hälsoskyddsgrupp	antal möten regleras av respektive grupp efter behov.	
Handläggartreffen		
Handläggartreffen anordnas efter behov inom områdena: <ul style="list-style-type: none">• Avfall• Hälsoskydd• Kemikalier• Föroreningskador• Täkter• Enskilda avlopp• Jordbrukets miljöfrågor• m. fl.	Länstyrelsen har inte fastställt vilka handläggartreffen som kommer att anordnas 2009.	